

De Tweede Kamer verkiezingen komen eraan. Door je stem uit te brengen kun jij meebepalen hoe het (landbouw)beleid in Nederland er de komende vier jaar uitziet. Doen dus! Om het iets makkelijker te maken zetten wij de landbouwstandpunten van de belangrijkste politieke partijen op een rijtje.

Door Marije Wenneke

CDA

- Werken aan duurzaamheid binnen de hele keten: van boer tot consument.
- Waar mogelijk multifunctioneel gebruik van de ruimte. Instandhouding van het cultuurlandschap. Beheerplannen maken waarbij boer en tuinder actief worden betrokken.
- Behoud van het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) en het budget na 2013 is voor het CDA een voorwaarde. Middelen moeten daadwerkelijk bij ondernemers terecht komen.
- Nederland en de EU moeten het diergezondheidsbeleid meer richten op preventie. Meer vaccineren zonder de handel te verstoren.
- Op het terrein van dierenwelzijn is Europa leidend. Investeren in dierenwelzijn is belangrijk, maar binnen de EU moeten dezelfde eisen en voorwaarden worden gesteld.
- De verdere ontwikkeling van Greenports in Nederland, inclusief bereikbaarheid en ontsluiting, wordt versterkt.
- Modern ondernemerschap verdient alle ruimte. Beleid moet de economische kracht van ondernemers versterken. Het CDA houdt vast aan de afschaffing van het melkquotum per 2015. Ondernemers moeten hun krachten bundelen om een goede prijs voor hun product te krijgen.
- Wat betreft genetische modificatie bij dieren zegt CDA 'nee, tenzij'. Als het gaat om genetische modificatie bij planten, stelt de partij 'ja, mits'.
- Beheerste en kwalitatieve ontwikkeling van (intensieve) veehouderij met nadruk op diergezondheid en -welzijn, landschappelijke inpassing, beperking milieudruk en aandacht voor volksgezondheid.
- Vermindering van regeldruk en administratieve lasten. Er zijn goede stappen gezet, zoals afschaffing van MINAS, maar ook extra ergernissen bijgekomen, zoals perceelsregistratie.

Waarom zouden jonge boeren op het CDA moeten gaan stemmen?

Joop Atsma van het CDA: "Omdat wij boeren blijvend perspectief willen bieden. Daar hebben wij ons de afgelopen jaren voor ingezet en dat zullen we ook in de toekomst blijven doen. Veel sectoren in de land- en tuinbouw liggen onder vuur. Een sterke CDA-fractie in de Tweede Kamer is van het allergrootste belang om de continue aanvallen op de land- en tuinbouw te kunnen weerstaan. Boeren – jong en oud – kunnen wat dat betreft op ons rekenen!"

PvdA

- De PvdA ziet grote kansen voor de toekomst van de land- en tuinbouw. De sectoren zorgen voor veel werkgelegenheid en leveren een belangrijke bijdrage aan de export.

- De innovatieve kracht van de sector moet verder worden versterkt. Een goed voorbeeld is de energieleverende kas.
- Het Nederlandse landschap is iets om trots op te zijn. De landbouw kan een belangrijke bijdrage leveren aan het openhouden en in standhouden van het landschap. Maar zij moet wel voldoen aan eisen op het terrein van dierenwelzijn, volksgezondheid, milieu en landschappelijke inpassing.
- We moeten eerlijk zijn over de toekomst van de landbouw. Het Europees landbouwbeleid moet verder worden hervormd. Het is niet langer te rechtvaardigen subsidies te geven op basis van historische referenties. Boeren moeten wel een eerlijke vergoeding krijgen als ze een dienst leveren, zoals bijvoorbeeld waterberging of het openhouden van een kwetsbaar landschap.

Wat st

- De tuinbouwsector heeft het de afgelopen periode niet makkelijk gehad. Vooral voor jongeren, die nog niet voldoende vermogen hebben kunnen opbouwen om de huidige klappen op te vangen, is het zwaar. Dat is jammer, omdat het juist de jongere tuinders zijn die zorgen voor de slag naar vernieuwing en duurzame kassen. Er moet meer erkenning en ondersteuning komen voor hun rol in de verduurzaming van de tuinbouw, zodat jonge tuinders ook de kans kunnen krijgen om er een duurzame, innovatieve sector van te maken.

Waarom zouden jonge boeren op de PvdA moeten gaan stemmen?

Lutz Jacobi van de PvdA: "Voor een groene economie hebben we jonge boeren hard nodig. Maar we moeten wel eerlijk zijn: het landbouwbeleid moet anders georganiseerd worden. Oude inkomens- en exportsubsidies en de opkoopregelingen moeten plaatsmaken voor Europees beleid dat is gericht op versterking van het platteland en verduurzaming van landbouw en veeteelt. Dat is goed voor het landschap, de ecologie en biodiversiteit en het voorkomt dat we de internationale handel in landbouwproducten verstoren. Boeren voorhouden dat er niets gaat veranderen, is de ogen sluiten voor de toekomst en onvoorbereid de Europese discussie aangaan."

SP

- Een goede prijs voor een goed product: quotering en prijsbeheersing.
- Boeren krijgen geld voor natuurbeheer en waterbeheer in plaats van productiesubsidies op historische gronden. Boeren dragen zorg voor een mooi landschap.
- Goed landschap- en natuurbeheer. Boeren mogen zelf natuur ontwikkelen.
- Kredietverlening ook toegankelijk voor kleine en middelgrote boeren en ondernemers.
- Armoedebestrijding onder boeren en op het platteland.
- Afschaffen verplichte deelname aan productschappen.
- Stop tredmolen schaalvergroting en megastallen; veehouderij behoort diervriendelijk en milieuvriendelijk te zijn.
- Behoud winkels, pinautomaten en andere voorzieningen; steun kleine ondernemers.
- Platteland goed bereikbaar met openbaar vervoer.
- Investeren in producten met toegevoegde waarde en in diversificatie van de plattelandseconomie, bijvoorbeeld toerisme en lokale bedrijvigheid.

Waarom zouden jonge boeren op de SP moeten gaan stemmen?

Krista van Velzen van de SP: "De SP is voor een mooi en leefbaar platteland met behoud van winkels, diensten en openbaar vervoer. We zien graag dat er een diverse plattelandseconomie ontstaat en dat boeren een kwaliteitsproduct leveren met toegevoegde waarde. Volgens

- Het is goed als boeren zich inzetten voor agrarisch en particulier natuurbeheer. Diensten die zij aan de samenleving leveren, moeten worden betaald.
- Het aantal Natura 2000-gebieden moet worden teruggeschoefd. Nu zijn er 162 gebieden, hiervan kunnen er wel 40 vervallen.
- VVD zet in op lastenverlichting voor ondernemers. Ze wil geen discussie over rode diesel, btw-verhoging etc. Hier hoeft niets aan te worden veranderd.
- Er moet minder worden gecontroleerd op agrarische bedrijven. De verschillende controles kunnen worden samengevoegd zodat er maar één controle per bedrijf nodig is. Bedrijven die het goed doen, krijgen nog minder controle.
- Waterschappen moeten blijven bestaan!
- Met betrekking tot het gemeenschappelijk landbouwbeleid: De VVD vindt dat er een Europees landbouwbeleid moet blijven, waarbij concurrentiepositie en een eerlijk speelveld uitgangspunten dienen te zijn, zowel op Europees als op wereldniveau.
- De VVD wil successiebelasting (sterftax) afschaffen. Hierdoor wordt bedrijfsopvolging makkelijker.

Waarom zouden jonge boeren op de VVD moeten gaan stemmen?

Janneke Snijder van de VVD: "De VVD staat voor ondernemers, dus ook voor jonge boeren. We zullen hen in de toekomst de ruimte geven om hun bedrijf op te bouwen en voort te zetten."

em jij?

onderzoekers zal het totaal aantal pluimvee- en varkensbedrijven in Nederland bij ongewijzigd beleid binnen 35 jaar zijn gedaald tot slechts duizend bedrijven met 16.000 varkens of 220.000 kippen. Dat moet je niet willen. De SP is voor boerenlandbouw en niet voor doorgeschoten industrialisatie van de landbouw. Europese landbouwsubsidies bevoordelen de rijken en wakkeren schaalvergroting aan. Wij willen dat boeren een eerlijke prijs krijgen door middel van prijsregulering, quotering en eerlijke handelspraktijken. Daarnaast worden boeren betaald voor milieu- en waterbeheer. Oneerlijke handelspraktijken worden tegengegaan en boeren krijgen meer mogelijkheden om zich te organiseren als marktmacht, bijvoorbeeld rond duurzaamheid."

GroenLinks

- Boeren hebben recht op een eerlijke prijs voor hun producten. GroenLinks wil de marktmacht van boeren vergroten. Nu blijft er vaak te veel geld aan de strijkstok van de tussenhandel hangen.
- GroenLinks wil de landbouw vergroenen door hervorming van het Europese landbouwbeleid. Boeren moeten betaald krijgen voor hun prestaties op het gebied van milieu, dierenwelzijn en natuurbeheer.
- De eisen die we aan Nederlandse en Europese boeren stellen, moeten we ook aan geïmporteerde producten uit andere rijke landen stellen.
- GroenLinks zet zich in Europa in voor regelingen die jonge boeren financieel steunen bij overnames van landbouwbedrijven. Jonge boeren die gebruik maken van de gunstige overnameregelingen, investeren in ruil daarvoor in een duurzame bedrijfsvoering.
- Geen ongebreidelde schaalvergroting in de landbouw. In plaats van megastallen gezonde boerenbedrijven, met maximale aandacht voor dierenwelzijn. Daardoor wordt de kans op dierziekten kleiner.
- Investeren in duurzame energie op boerenbedrijven. Een gegarandeerde prijs voor groene stroom, zodat boeren met windmolens of zonnepanelen daar extra inkomen mee kunnen verdienen.
- Investeren in omschakelsubsidies. Boeren die omschakelen naar biologische productie, kunnen op financiële steun rekenen.

Waarom zouden jonge boeren op GroenLinks moeten gaan stemmen?

Tofik Dibi van GroenLinks: "GroenLinks investeert in de toekomst van boeren door werk te maken van een duurzame landbouwsector. GroenLinks wil de agrarische sector in Nederland behouden, omdat de landbouw essentieel is

VVD

- Boeren moeten gewoon kunnen ondernemen. Dus minder regels en minder bemoeienis van de overheid.
- Natuurclaims moeten worden teruggeschoefd. De ecologische hoofdstructuur moet in 2018 klaar zijn. Aankoop van gronden voor natuur moet worden gestopt.

voor onze voedselproductie, voor natuurbeheer en voor het onderhoud van ons landschap. GroenLinks gelooft dat de landbouw op lange termijn alleen stand kan houden als we investeren in duurzame, toekomstbestendige bedrijven. GroenLinks werkt daaraan. Wij kijken kritisch naar gangbare productiemethodes en zoeken naar manieren om die te vergroenen. Wij willen vooruit. Een boer die toekomst zoekt, is het beste af bij GroenLinks.”

ChristenUnie

- Een Europees landbouwbeleid, inclusief substantieel budget, blijft nodig. Meer diensten (natuur- en waterbeheer, dierenwelzijn, innovatieve methodes, biologische landbouw) met bijbehorende vergoeding vallen onder het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Het GLB stimuleert innovatief en duurzaam ondernemerschap.
- De overheid stimuleert innovaties en investeringen voor verbetering van dierenwelzijn, zowel qua stal(inrichting), behandeling als foklijnen. Focus voor innovatie komende jaren is verbetering van het dierenwelzijn dat hand in hand gaat met verlaging van milieudruk.
- Nederland volgt het preventieve EU-diergezondheidsbeleid: om besmettelijke ziekten als MKZ, vogelpest en Q-koorts te bestrijden, wordt de veestapel gevaccineerd. Gevaccineerde dieren hoeven niet geruimd te worden. Hun producten komen voor consumptie beschikbaar.
- Ondernemers krijgen meerjarige zekerheid voor een verlaagd energietarief. Dit wordt gekoppeld aan ambitieuze neerwaartse CO₂-vereveningsdoelen, waardoor de glastuinbouw een sterke prikkel heeft om te investeren in klimaatneutrale of energieleverende kassen.
- De bijdrage van de landbouw aan natuur- en landschapsprestaties wordt actief bevorderd. Daarom wordt ingezet op langjarige subsidiekaders gericht op gebiedsbescherming.
- Professionele beheerders (boeren, rietsnijders, particulieren, terreinbeherende organisaties) worden betaald voor het beheer dat zij uitvoeren.
- Blijvende inzet om de EHS in 2018 te realiseren. Tenminste 80 procent van de doelen moet in 2018 zijn gerealiseerd, het overige deel uiterlijk in 2025. Meer flexibiliteit voor de invulling van de verbindingzones.

Waarom zouden jonge boeren op de ChristenUnie moeten gaan stemmen?

Ernst Cramer van ChristenUnie: “Wij zetten in op een sterke agrarische sector, nu en morgen, en zoeken daarbij een goede balans tussen economie en ecologie. De ChristenUnie streeft naar een ondernemende agrarische sector die een gezonde economische basis heeft, medekoploper is op gebied van innovatie, dierenwelzijn en milieu, mogelijkheden heeft om externe milieukosten te beprijzen en bijdraagt aan behoud van karakteristiek landschappen.”

D66

- Automatische goedkeuring van vergunningen als de aanvrager geen reactie krijgt binnen drie maanden.
- Landbouwsubsidies moeten gekoppeld worden aan natuurbeheer en biologische productie. Boeren moeten deze subsidies in de toekomst kunnen gebruiken voor windmolens of andere duurzame energieproductie.
- D66 wil stimuleren dat er meer stroom decentraal wordt opgewekt en via een vast tarief terugverkoop aan het net. Dit geeft boeren de ruimte om te investeren in bijvoorbeeld windenergie.

- D66 wil dat de Natura 2000 gebieden nog dit jaar worden vastgesteld. Op die manier hebben alle betrokken partijen eindelijk duidelijkheid over wat er gaat gebeuren.
- D66 ziet in de ontwikkeling van biotechnologie en het veredelen van landbouwgewassen kansen voor innovatie. Introductie van nieuwe gewassen moet niet meer afhankelijk zijn van een Europees veto.
- In Nederland gelden over het algemeen hoge normen voor dierenwelzijn. In het buitenland is dat vaak minder. D66 wil dat consumenten bij aankoop van alle dierlijke producten makkelijk kunnen aflezen wat de graad van dierenwelzijn is geweest.
- D66 wil de inzet van aardwarmte voor energieneutrale kassen meer stimuleren.
- Op basis van biogas uit mestvergisting, in combinatie met vergisting uit andere reststromen, heeft de Nederlandse veehouderij de potentie om in circa tien procent van ons aardgasverbruik te voorzien.
- Het eten van een kilo rundvlees staat qua CO₂ uitstoot gelijk aan 3 uur rijden met de auto terwijl thuis al je lampen aanstaan. D66 is voor het principe ‘de vervuiler betaalt’. Daarom wil D66 dat voor vlees het hoge btw-tarief gaat gelden.
- D66 wil de lagere accijns op rode diesel afschaffen. Agrarische ondernemers moeten voor diesel net zoveel accijns betalen als de transportsector.

Waarom zouden jonge boeren op D66 moeten stemmen op 9 juni?

Maas Goote van D66: “De landbouw moet naar de 21e eeuw. Er zijn al enkele belangrijke stappen gezet, maar er is meer nodig. In heel Europa is er een tendens gaande dat wij opschuiven naar een meer

Wat st

duurzame landbouw. D66 ziet de boer als agrarische ondernemer, en wij willen ervoor zorgen dat onze agrarische ondernemers over tien jaar de beste concurrentiepositie hebben. Daarvoor zal de sector wel verder moeten vergroenen. Voor ondernemers die naar voren durven kijken, liggen er in de toekomst zeker kansen.”

SGP

- Innovatie is de sleutel voor een economisch weerbare én maatschappelijk verantwoorde land- en tuinbouw. De huidige versnippering van het innovatiebeleid moet worden aangepakt. Belemmerende regelgeving moet overboord.
- Het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en het instrument ‘directe inkomenssteun’ blijven belangrijke voorwaarden voor een concurrerende en maatschappelijk verantwoorde land- en tuinbouw. De basispremie moet overeind blijven. Voor wat, hoort wat.
- Er is meer mogelijk met mest. Goede verwerking van mest kan veel opleveren: vervanging kunstmest, groen gas, exportwaardig fosfaatproduct en beperking methaanemissie. Dat verdient steun.

- Het terugdringen van de papieren rompslomp en de regeldruk verdient daadwerkelijke prioriteit. LNV loopt nog ver achter op andere ministeries. Ook moet de nationale kop op Europese regelgeving ingeperkt worden.
- Bedrijfsovernames door jonge boeren moeten worden gestimuleerd. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. De Tante Agaath-regeling moet worden verruimd.
- Rode diesel, de landbouwvrijstelling en de verlaagde energie- en omzetbelasting voor de glastuinbouw moeten worden gehandhaafd.
- Goede landbouwgrond mag niet ontpolderd worden.
- Natura 2000-regelgeving moet versoepeld worden zodat normale bedrijvigheid om die gebieden heen mogelijk blijft.
- Grote fluctuaties van melkprijzen moet voorkomen worden. Het is daarom verstandig de zuivelmarkt, linksom of rechtsom, te reguleren.
- Het vermarkten van biologische producten, streekproducten en tussensegmenten moet gestimuleerd worden. Hiervoor is samenwerking en afstemming in de keten nodig. Mededingingsregels mogen niet langer onnodige barrières opwerpen.

Waarom zouden jonge boeren op de SGP moeten stemmen op 9 juni?

Elbert Dijkgraaf van de SGP: "Het is hard werken, maar ik zou niet anders willen." Deze mentaliteit van jonge boeren is hard nodig. De vraag naar voedsel stijgt, terwijl de maatschappij kritischer wordt. Als consistente factor in de Nederlandse politiek heeft de SGP zich altijd

FOTO ROS BEELDWERK

em jij?

ingezet voor de agrarische sector. De SGP heeft daarbij oog voor de toekomst. Denk aan onze inzet voor het stimuleren van bedrijfsovernames door jonge boeren, mestverwerking en gedegen innovatiebeleid. Dit blijft zo, ook na 9 juni."

Partij voor de Dieren

- De Nederlandse veestapel wordt fors verkleind en dieren worden op een extensieve manier gehouden. Huisvesting wordt rond het dier vormgegeven en staat ten dienste van zijn welzijn en gezondheid.
- Boeren, in Nederland en in ontwikkelingslanden, krijgen een eerlijke prijs voor hun producten en werken onder gezonde omstandigheden. Ze worden beloond voor het in stand houden van het landschap.
- Duurzame landbouw, gestoeld op ecologische principes en onafhankelijk van de input van fossiele brandstoffen, moet de norm worden.
- De PvdD wil het prijsverschil tussen dier- en milieuvriendelijke producten en de kiloknallers omkeren. Veehouders moeten met een dier- en milieuvriendelijke manier van produceren een fatsoenlijk inkomen kunnen verwerven.
- Nederlandse veehouders richten zich op de regionale markt (Londen, Brussel, Berlijn, Amsterdam) en maken gebruik van lokaal

- geteeld veevoer, waardoor kringlopen gesloten worden en lange transporten met dieren niet meer nodig zijn.
- De PvdD zet in op biodiversiteitsbehoud op en rond de akkers door geen bestrijdingsmiddelen te gebruiken.
- Dieren worden zodanig gefokt dat robuuste rassen ontstaan.
- De PvdD wil dat er een einde komt aan de toelating van gentechgewassen voor teelt en import in Europa. In Nederland mogen geen gentechgewassen geteeld worden.
- Er wordt eenduidige etikettering ingevoerd voor voedselproducten. De etiketten geven eerlijke en heldere informatie over dierenwelzijn, gebruik van natuurlijke hulpbronnen, sociale omstandigheden, belasting op natuur en milieu en afgelegde voedselkilometers.
- Nederland maakt zich sterk voor het afschaffen van Europese subsidies voor de export van overschotten van landbouwproducten.

Waarom zouden jonge boeren op de Partij voor de Dieren moeten stemmen op 9 juni?

Marianne Thieme, lijsttrekker van de PvdD: "De Partij voor de Dieren is de partij bij uitstek voor jonge boeren die een gezonde toekomst willen voor mens, dier, natuur en milieu. De dagen van de huidige landbouw en intensieve veehouderij zijn geteld. Elke week stoppen er 50 boeren als gevolg van het door CDA en Rabobank uitgestippelde beleid van de afgelopen decennia. Om boeren weer perspectief te bieden en te zorgen voor een goede, eerlijke boterham moet er een radicale verandering komen. De dieren krijgen het goed, de boeren krijgen het goed en de burgers gaan een fatsoenlijke prijs betalen voor hoogwaardige agrarische producten. De Partij voor de Dieren stelt mededogen en duurzaamheid centraal, en ook de boer profiteert daarvan."

PVV

- De PVV is tegenstander van het onder water zetten van vruchtbare landbouwgrond. Ons land kenmerkt zich door de strijd tegen het water. Van de zee gewonnen land zet je niet onder water. Dus geen ontpoldering.
- Dieren zijn het waard om je voor in te zetten. Ook in Den Haag. Fatsoen en respect voor weerloze levende wezens staat voor de PVV voorop. Geen dierenactivisme, maar wel een gezonde dierenliefde. Het gaat niet alleen om huisdieren, maar ook om onze primaire levensbehoefte melk, kaas en vlees.
- De PVV is voor een gecontroleerde afbouw van de bio-industrie, op de lange termijn. Bij het afbouwen van de bio-industrie moeten de boeren niet de nek worden omgedraaid. Onze agrarische ondernemers moeten niet gedwongen worden voorop te lopen en zo weggeconcurrerd te worden door boeren in andere landen die de kantjes eraf lopen.
- Boeren moeten bevrijd worden uit de klauwen van Europa. Nederland moet weer zelf uitmaken hoe wij onze boeren, tuinders, vissers en landeigenaren aansturen.
- Noodhulp voor dieren is slecht geregeld. De PVV wil daarom een speciaal dierenalarmnummer, dierenpolitie en een verbetering van de organisatie van de dierenambulance. Dierenmishandeling moet stoppen. Dierenbeulen moeten hard worden aangepakt en natuurlijk altijd een levenslang verbod op het houden van dieren krijgen.

Helaas was er niemand bereikbaar bij de PVV om antwoord te geven op de vraag waarom jonge boeren op die partij zouden moeten stemmen.